

martha marijs-visser

oliebollen in het voorjaar

OLIEBOLLEN
IN HET VOORJAAR

OLIEBOLLEN
IN HET VOORJAAR

DOOR

MARTHA MARIJS-VISSER

Met illustraties van Tiny van Asselt

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

Voor Magda en Josje

1. Het kerstfeest is voorbij

Josje Olleman lag wakker in haar bed, met wijdopen ogen. Het ratelen van de wekker op de grote slaapkamer klonk nog na in haar oren. Halfzeven, wist ze. Moeder knipte het licht aan. Ze zag dat door de glazen bovenruit van haar slaapkamertje; een zwak schijnsel, dat oplichtte in het donker van de winternacht. Of was het geen nacht meer en moest ze eigenlijk „ochtend” zeggen? Daar ging een deur open. Licht op het halletje. Moeder ging, nog in haar peignoir, thee zetten.

Heerlijk, dat Josje zelf nog een halfuurtje mocht dromen in haar warme bed! Ze ging lekker op haar linkerkant liggen, trok de dekens hoog over zich heen en deed haar ogen weer dicht.

„Nog even fijn uitpitten,” dacht ze.

In het andere bed lag Magda, Josjes oudere zus. Die Magda was toch zo'n slaapkop! Die sliep door alle wekkers heen! „Hhmm, hhmm,” zo kreunde ze, terwijl ze zich in haar slaap omdraaide. Josje moest daar altijd weer om lachen, elke morgen. „Als je voor Magda's bed een kanon afschiet, wordt ze nog niet wakker,” zei moeder wel eens.

Josje bedacht dat allemaal, toen ze daar lag en nog even wilde slapen. Ja, dat gaat zó maar, als je het wilt! De slaap week al verder en verder weg en het kostte Josje moeite om haar ogen dicht te houden.

In het nog altijd donkere slaapkamertje en met halfdichte ogen zag Josje de huiskamer, zoals die de vorige avond was geweest: warm en licht en dol-gezellig, met die grote kerstboom, vol elektrische kaarsjes en zilveren ballen en slingers. Moeder hield een

kételtje met chocolademelk in haar hand en schonk de kopjes nog eens vol. Vader zette het nieuwe plaatje op de pick-up: een kinderkoor, dat bekende kerstversjes zong.

Josje wist, dat ze nu voorbij waren, die heerlijke kerstdagen. Het waren er dat jaar maar liefst drie geweest, want de eerste kerstdag viel op een vrijdag.

Josje had aan moeder gevraagd of de kerstboom niet een paar daagjes mocht blijven staan en dan de laatste avond de lichtjes nog eens aan. Maar ze had dat eigenlijk niet hoeven te doen. Ze wist immers van vorige jaren, dat dit niet kòn. Ze woonden achter en naast de zaak, die aan de voorzijde van het huis lag. De huiskamer, die niet eens zo erg groot was, was het enige woonvertrek. Ze hadden er met hun viertjes al nooit zoveel ruimte en met die grote kerstboom was het er eivol. Moeder kon er zich niet wenden of keren. Zo zei ze dat.

En als de boom zijn naalden liet vallen werd het niets dan narigheid. De boom moest weg, nu het kerstfeest voorbij was!

Jammer, jammer, maar het kòn niet anders. Josje zou wel willen, dat de huiskamer tienmaal zo groot was en dat het de hele winter kerstfeest bleef!

Maar dat was toch te gek, zo begreep ze zelf.

Klopte moeder daar op de deur? Was ze dan toch nog even ingedommeld en aan het dromen geraakt?

„Magda, Josje, opstaan kinderen, het is hoog tijd!”

„Hhmm, hhmm,” kreunde Magda.

Josje riep: „Ja moeder.”

Vlug stond Josje op. Eerst de kousen aan. Het was koud buiten boord. Ze deed een paar stapjes naar het bed van Magda en begon het dek van haar zusje af te trekken.

„Hhmm, hhmm . . . eh . . . schei uit . . . eh . . . koud.”

„Word toch wakker,” riep Josje lachend, „het is tijd om op te staan.”

In Magda begon nu toch heus wat beweging te komen.

„Het . . . is . . . nog . . . donker,” zei ze slaperig.

„Wiedes,” lachte Josje, „het is december, de zon komt vooreerst nog niet, hoor. Maar jij moet je bed uit, anders kom je te laat op school!”

Hield ze Magda nu voor de mal? Ze hoefden 3 januari pas weer naar school en nu was het pas 28 december. Ha! Ha!

Magda trapte er met haar slaperige gezicht heerlijk in. Ze sloeg het dek nu helemaal terug en sprong uit bed, in-

eens klaar wakker. Toen begreep ze, dat Josje haar te pakken had gehad.

„Je bent een naar kind,” zei ze. „We hoeven niet eens naar school, we hebben vakantie!”

„Och ja, dat is waar ook, daar had ik nu helemaal niet aan gedacht.”

Josje zei dat net alsof ze het meende, maar Magda zag aan de pretlichtjes in haar ogen, dat ze aan het grapjes maken was.

De zusjes kleedden zich nu vlug aan en nog even voor acht uur kwamen ze in de huiskamer.

Vader had z'n witte jasje al aan. Om acht uur ging de winkel open. Moeder moest nog ontbijten. Het was de vorige avond laat geworden en nu had ze, voor ze aan haar boterham begon, eerst in de keuken nog zo het een en ander opgeruimd.

„Dat hadden wij toch ook wel kunnen doen?” zei Magda.

„Voor jullie is er vandaag nog genoeg te doen,” lachte moeder.

„Eerst je slaapkamertje maar eens een goede beurt vanmorgen.

Met de feestdagen hebben we de bedden maar dichtgeslagen. Die moeten nu eens helemaal worden afgehaald en verschoond. En dan heb ik nog een macht boodschappen voor jullie.”

„We mogen toch ook nog wel wat breien vandaag?” vroeg Magda.

„O kind,” zei moeder, „je hebt zeeën van tijd met die kerstvakantie. Die jumpers komen best klaar, hoor!”

Met sinterklaas hadden ze ieder een pak wol gekregen om daar leuke jumpers uit te breien. Magda prachtige korenblauwe wol en Josje felrode. Moeder had ze er wat bij geholpen en zo waren ze fijn met breien opgeschoten. De beide voorpanden waren klaar en nu waren ze allebei aan het rugpand bezig. Elke avond een uurtje breien als het even kon met hun huiswerk. Ze wilden er zo gauw mogelijk mee klaar zijn om er die winter nog wat aan te hebben. Ze hadden zich voorgenomen zowat de hele vakantie te breien, maar daar was met de kerstdagen nog niet veel van gekomen. Ze waren met moeder de stad in geweest om inkopen te doen, ze hadden geholpen met het optuigen van de boom en voor vader bestellingen weggebracht. De boeken, die ze op het kerstfeest van de zondagsschool en de club hadden gekregen, waren ook al uitgelezen.

„Die dochters van mij hebben het zo druk als een paar kleine baasjes,” had vader al eens gezegd.

Toen Magda en Josje klaar waren met hun kamertje en de boodschappen ook waren gedaan, was de boom weg uit de huiskamer. Ze vonden dat nog altijd jammer, maar het was toch ook wel fijn om weer wat meer ruimte te hebben. De gemakkelijke stoelen, die met de kerstdagen op het halletje hadden gestaan, stonden nu ook weer op hun plaats. Ze konden daar nu weer heerlijk in neervallen met het achterpand van de jumper of met een mooi boek!

De onttakelde kerstboom lag op het achterplaatsje.

2. Alweer een feest in zicht!

Josje en Magda hadden maar een fijne kerstvakantie. De dagen vlógen voorbij. Aan de ochtend van de 29e december vroeg vader of ze wel wisten, dat er de volgende dag een paar vreemde mannen door de stad zouden lopen.

„Wat zijn dat dan voor mannen?” vroeg Josje.

„Nou,” zei vader geheimzinnig, „dat is nogal wat. Die kerels hebben maar liefst zoveel ogen als er dagen in het jaar zijn!”

„Maar man, dat kàn toch niet?” vroeg moeder.

„Het is toch werkelijk waar. Vanavond laat, even over twaalf, komen ze aan het Staatsspoor de stad binnen.”

„Maar ik heb u wel door, hoor,” riep Magda opeens. „U hebt dat verhaaltje vroeger ook al eens verteld, heel lang geleden. Josje was toen nog maar zo'n dreumes in de box. Het is een heel gewone man. U bent het misschien zelf wel! Er zijn morgen immers nog maar twee dagen in het jaar?”

Josje moest er even over nadenken. Toen begreep ze het grapje en meteen nam ze zich voor om de volgende dag zelf zo'n mopje te vertellen, over een man met zoveel neuzen of monden als er dagen zijn in het jaar.

„En wie gaat er vandaag met mij mee boodschappen doen?” vroeg moeder.

„Ik weet het, ik weet het,” riep Josje, „we gaan inkopen doen voor de oliebollen!”

„Jij mag nooit meer het eerst raden.”

„En bakt u er dan weer net zoveel als het vorige jaar?” vroeg Magda. „En mogen we er dan weer van rond gaan brengen, bij tante Marie en oom Kees?”

„En bij oma en opa De Merel?” zo vulde Josje haar zuster aan.

„Dat is wel de bedoeling,” antwoordde moeder. „Vinden jullie het leuk?”

„Nou, reuzeleuk,” zeiden Magda en Josje tegelijk.

De volgende morgen was moeder al vroeg aan het olieballen bakken. Met een doek om haar hoofd stond ze voor het gasfornuis, waarop een grote pan sla-olie stond te borrelen.

Magda en Josje hadden ook al een handdoek om hun bol om hun haar wat tegen de baklucht te beschermen. Ze stonden te kijken naar wat moeder deed. Ze zouden ook best eens met een paar lepels wat beslag in de olie willen wippen. Zouden ze het kun-

nen? Josje dacht, dat het best zou gaan, maar Magda wist, dat je er de slag van moest hebben en dat je die slag maar niet zo ineens te pakken had. Wip, daar ging er weer één de pan in! Magda had het vroeger wel eens mogen proberen, maar daar was niets van terechtgekomen. Het werd een lange sliert baksel, die niets op een oliebol leek. Maar toch was die sliert even lekker als de mooie bollen, die moeder bakte.

„Kunnen we u niet met wat helpen?” vroeg Josje na een poosje. „Nou, dat zal wel gaan. Als jullie eens begonnen met die misbakseltjes op te eten. Ze staan op een ontbijtbordje op de aanrecht. Ja, daar, in het hoekje, bij de bordenkast.”

En ja, hoor, daar stond het bordje. Er lagen een paar olieballen op, die even te lang in de olie hadden gelegen en een paar, die wat erg klein waren uitgevallen.

Moeder strooide er wat suiker overheen en toen waren ze in een ommezentje verdwenen.

„Lekker,” zei Josje en ze likte onderwijl nog wat suiker van haar lippen.

„Jammer, dat er niet méér misbakseltjes zijn,” vond Magda.

„U bewaart ze toch wel voor ons, hè, als er nog meer komen?” vroeg Josje. „Eigenlijk jammer, dat u zo goed olieballen kunt bakken.”

„Kunnen we nòg wat voor u doen?”

Dat vroeg Magda, terwijl ze in de emmer met warme olieballen keek, die al aardig vol begon te worden.

„Me niet voor de voeten lopen, kind,” zei moeder, „en dan kon je wel eens wat melk gaan opzetten voor een bakje koffie.”

„En dan mag ik de kopjes wel vast uitzetten, hè moeder?” vroeg Josje.

„Dat is uitstekend, Josje. Denk erom: vijf kopjes. Voor vader en mij en voor jullie beidjes en dan nog een wit kopje voor Hans.” Hans was het knechtje van vader, dat op de bakfiets bestellingen rondbracht en ook wel eens in de winkel hielp.

„Zul je niet vergeten lepeltjes bij de kopjes te leggen?” riep moeder Josje nog na, die al naar de huiskamer was gelopen.

„Er zijn nog kransjes in het trommeltje,” zei ze even later om het hoekje van de kamerdeur. Vlug liep moeder weer naar haar olieballen terug. De deur deed ze achter zich dicht.

Het bovenraam in de keuken stond wijd open. Dat was wel een beetje koud, zo midden in de winter, maar dat moest toch wel

voor de doordringende geur van het oliebol-bakken, die zo gemakkelijk door het hele huis trok.

De koffie was gauw klaar, want moeder had nog een volle fles extract staan. Magda schonk de kopjes vol, waarna ze er twee naar de winkel bracht.

Moeder wilde haar koffie in de keuken hebben. „Ik kan echt niet van de oliebol af,” zei ze, „ze worden zó te heet.”

„Dat is toch niet erg?” vond Josje. „Dan hebben wij weer een paar misbakseltjes.”

„Ja, jij weet het wel,” lachte moeder. „Drinken jullie je koffie nu maar in de kamer op en breng mijn kopje hier.”

Magda had alles keurig gedaan: vader en moeder een lekker sterk bakje, Hans en zij zelf een brouwseltje, dat ze melkkoffie noemden en Josje een kop vol koffiemelk. Dat was melk met een scheutje extract erdoor en een flinke schep suiker.

De emmer in de keuken werd steeds voller. Toen het tijd werd voor de de middagboterham, liep hij bijna over van de geurige bollen. Het beslag raakte op en moeder vond het voor dat jaar welletjes.

„Nu gaan we er eens over praten hoe we ze zullen eten,” zei ze.

„Ik weet het,” riep Josje, „met onze mond.”

„Nee, maar dat zijn we allemaal met je eens, hoor,” zei vader.

„Zou jij ze allemaal zelf op willen eten?” vroeg Magda.

Josje moest zich even bedenken. Wat zou het een feest zijn, als ze eens net zoveel oliebol mocht eten als ze zelf wilde. Maar zo'n emmer vol, nee, dat zou toch wel wat te veel zijn!

„U hebt beloofd, dat we er van mogen wegbrengen,” zei ze.

„Dan gaan we na de afwas een paar pakjes maken,” beloofde moeder.

3. Magda en Josje gaan op stap

Voor tante Marie en oom Kees, die bij andere mensen inwoonden en zelf niet konden bakken, maakte moeder een schaalkje klaar. Ze bedekte dat met een bord en pakte alles toen in een schone, witte handdoek.

„Dat dan maar eerst,” zei ze, „maar niet te lang wegblijven, want jullie moet ook nog naar oma en opa De Merel”.

„Ik mag toch naar allebei mee?” vroeg Josje.

„Jij mag mee, naar allebei.”

„Zullen we de fietsen maar nemen?”

„Dat zou ik maar doen, Magda, als het tenminste niet te koud is.”

„Welnee,” zeiden de meisjes tegelijk, „het is helemaal niet koud; het vriest niet eens!”

„Kleedt je toch maar lekker warm aan. Jullie hebt de hele ochtend bij dat warme fornuis gestaan.”

Nu, daar zorgden ze wel voor. Ze hadden fijne, warme jassen, met gevoerde capuchons.

Een paar minuten later peddelden ze vrolijk weg. Magda had het schaalkje in de toegeknoopte handdoek aan haar stuur hangen. Het was een minuut of tien fietsen naar tante Marie en gelukkig troffen ze haar thuis.

Wat was ze blij met die lekkere bollen!

„Jammer, dat oom Kees nog niet thuis is,” zei ze, „maar ik weet wel zeker, dat die er ook lekker van smullen zal. Zullen jullie je moeder alvast bedanken?”

Tante Marie bracht haar portemonnaie te voorschijn en haalde daar voor allebei twee kwartjes uit. „Voor je nieuwjaar,” zei ze, „want misschien zien we jullie deze week wel niet meer. We gaan morgen voor een paar dagen naar Amsterdam.”

Daar woonden de oude vader en moeder van tante Marie.

„Jullie willen zeker wel een kopje thee met een stuk speculaas?” vroeg tante nog.

Josje had daar wel zin in, maar Magda waarschuwde: „Niet te laat maken, Josje, we hebben beloofd gauw weer thuis te komen, want we moeten nog verder.”

„Ik zal jullie niet ophouden, hoor,” zei tante, „maar zo'n kopje thee kan toch nog wel even.”

Staande dronken ze de thee op en van het dikke stuk speculaas lieten ze de helft in hun mantelzak glijden voor onderweg.

„Lang weggebleven?” vroeg Magda, toen ze thuiskwamen.

„Nou, dat gaat best. Ik had jullie niet eerder verwacht. Maar nu heb ik toch eerst nog een paar boodschappen te doen. Ik zou dat bijna vergeten zijn met dat bakken.”

Dat boodschappen-doen hield nog even op en zo had het al vijf uur geslagen eer Magda en Josje weer op de fiets stapten om naar oma en opa De Merel te gaan.

„Nu mag *ik* het schaalpje aan m'n stuur dragen,” bedisselde Josje. Magda keek een beetje sip, want ze dacht, dat dit háár werk was als oudste, maar moeder vond het toch wel eerlijk, als Josje óók eens voor het schaalpje zorgde. „Pas maar goed op, dat de knoop van de handdoek niet losschiet,” zei ze, „want dan rollen al de olieballen over de straat!”

Dat zou niet mooi zijn! Maar toch moesten ze even lachen, als ze eraan dachten hoe dat zou wezen.

Zo gingen ze opgewekt weer op weg.

„Zijn jullie lantaarns in orde en je achterlichtjes?” vroeg moeder nog voor ze vertrokken.

Maar daar mankeerde niets aan.

4. Wat moesten ze doen?

Het was met de fiets niet zo heel ver naar oma en opa De Merel. Eigenlijk waren de oudjes geen echte grootouders van Magda en Josje, maar goede oude bekenden van hun vader en moeder. Er was nooit een tijd in hun leven geweest, dat ze oma en opa De Merel niet hadden gekend. Ze kwamen ook heel graag bij de oude mensen op bezoek. En deze keer had moeder nu eens niet gezegd: gauw thuishomen. Ze wisten ook wel, dat opa en oma ze zo direct maar niet zouden laten gaan. Dat werd een babbeltje en een snoepje en nog eens een babbeltje . . .

Dat ze het nu ook weer niet àl te lang moesten maken, wisten Josje en Magda wel.

Het was nog geen kwart over vijf, toen ze van hun fietsen stapten en bij de oude mensen aan de bel trokken. Een beetje hard, want ze waren allebei wat doof.

„Tingelingelingelingeling.”

Even wachtten ze. Toen keken ze elkaar eens aan. Het vertrouwde gezicht van oma verscheen niet voor het deurruitje.

Ze hadden toch echt hard gebeld!

„Dan nog maar eens?” vroeg Magda. Meteen rukte Josje zó hard aan de koperen bel, dat Magda ervan schrok.

„Meid!” zei ze.

Weer wachtten ze.

„Wat gek,” zei Magda na een poosje.

En Josje liep naar het brede raam van het benedenhuisje.

De overgordijnen waren gedeeltelijk toegeschoven. Dat deden de oudjes wel eens meer, als ze hun middagdutje gingen doen, maar zo om een uur of zes waren ze toch altijd wel uitgeslapen. Meestal zaten ze dan in hun gemakkelijke stoelen bij het raam met een kopje thee.

„Het theelichtje staat op de tafel,” zei Josje, „en het brandt.”

„Dan moeten ze toch thuis zijn.”

„Misschien even om een boodschap in de buurt.”

„Ze gaan nooit samen weg, zeker niet zo laat, als het al donker is,” wist Magda.

„Wat gek dan.”

„Ja, het is erg gek.”

Nog even bleven ze wachten. Toen stapten ze maar weer op hun fietsen. Het was net of de kracht uit hun benen was verdwenen. Er was ook niks aan om weer met het volle schaalpje terug te fietsen. Langzaam reden ze naar huis.

Vader en moeder begrepen er ook niets van.

„Hebben jullie wel hard genoeg gebeld?” vroeg vader. „Die oude mensen gaan om deze tijd toch niet samen uit!”

„Zie je wel, dat heb ik ook al gezegd,” zei Magda.

„Ik heb anders reuzehard aan de bel getrokken!” liet Josje volgen.

„Ja, dat is waar; ik dacht dat ze de bel eruit trok.”

„Dan moeten ze toch wel erg vast geslapen hebben,” vond moeder.

En vader veronderstelde: „Misschien hebben ze het op hun manier vanmiddag erg druk gehad en zijn ze wat laat gaan rusten.”

„Het beste lijkt me, dat jullie nog maar eens gaan kijken,” zei moeder. „Ze zullen nu dan toch wel uitgerust zijn.”

Voor de tweede maal die middag gingen Josje en Magda op weg naar opa en oma. Ze waren lang zo blij niet als de eerste keer. Zonder dat ze dit tegen elkaar wilden zeggen, waren ze allebei een beetje bang, dat het weer tevergeefs zou zijn en er iets met de oude mensen niet goed was.

Josje begon, toen ze bij het huisje kwamen en van hun fietsen waren gestapt, heel hard aan de bel te trekken en Magda probeerde of ze in de kamer kon kijken. Dáár moesten opa en oma toch zijn!

Er werd weer niet opengedaan.

„Zie je wat?” vroeg Josje aan haar zusje.

„De gordijnen zijn dicht, net als zoëven, en het theelichtje brandt nog.”

Josje probeerde nu ook door de spleet tussen de overgordijnen te kijken. In het eerst zag ze niets, maar langzaam begonnen haar ogen wat te wennen aan het kijken door het donkere raam.

„Opa zit op z'n stoel,” riep Josje opeens. „Kijk maar, hij slaapt.” Magda keek nog eens goed en toen zag ze hem ook. Maar het leek wel of hij niet zat, maar half in en half uit zijn stoel hing.

„Oma is er ook,” riep Josje, toen ze nog eens goed verder keek. „Kijk, daar achter de tafel. Het lijkt wel of ze uit haar stoel is gegleden. Ze slaapt óók!”

Nu begrepen ze meteen, dat dit toch maar niet gewóón slapen kon zijn. Er wàs wat met opa en oma. Iets èrgs!

En niemand wist dat.

Alleen zij beidjes!

Wat moesten ze doen?

5. Zó erg was het!

In hun angst grepen de meisjes naar hun fiets, want hun eerste gedachte was om weer naar huis te gaan en daar te zeggen, dat het echt niet goed was met opa en oma. Maar vóór ze opstapten, begrepen ze, dat ze geen tijd meer mochten verliezen. De oudjes moesten geholpen worden. Nu direct!

Mensen liepen er maar weinig door de stille Vlasakkerstraat. Zéker geen mensen die konden helpen. Alleen een paar kinderen en in de verte een vrouw, die een huis binnenging.

„De burens,” zei Josje opeens.

Meteen liep Magda al op een dichte huisdeur toe. Natuurlijk, ze moesten bij de burens wezen! Dat ze daar nú pas aan dachten! Ze belden aan en al na enkele tellen werd er opengedaan. Boven aan de trap stond een vrouw, met het koord nog in haar handen. Ze herkende de meisjes direct. „Dat zijn Magda en Josje”, dacht ze, „die wel eens bij onze buurtjes komen. Zou er wat met de oudjes aan de hand zijn?”

Nog voor de meisjes iets konden zeggen, kwam ze al een paar treden naar beneden.

„Er is wat met opa en oma,” riep Magda naar boven, „ze doen ons niet open. Een poosje geleden ook al niet en opa zit zo raar in z'n stoel!”

„En oma is gevallen,” vulde Josje aan.

De vrouw schrok daar echt van.

„Wacht jullie maar even,” zei ze, „ik ga zó mee om te kijken wat er aan de hand is.”

Even later stond ze samen met Josje en Magda voor de deur van de oude mensen. Ze had een looper in haar hand.

„We moeten proberen erin te komen,” zei ze. Meteen schoof ze de looper in het slot en begon ze te draaien. Dat ging niet eens zo gemakkelijk, maar eindelijk lukte het toch. Het slot pakte en toen ging met een klein drukje de deur open.

Maar wat was dat? Ze deinsden alle drie terug! Een hevige gaslucht kwam hun tegemoet vanuit de gang.

Josje durfde echt niet naar binnen te gaan. Nog niet zo heel lang tevoren had ze gas in haar longen gehad. „Je bent er nu goed afgekomen,” had de dokter toen gezegd, „maar pas op, meisje, voor een tweede keer. Gas is prachtig om op te koken, maar

verder is het gevaarlijk goedje. Een mens hoeft er niet zo heel veel van binnen te krijgen om zijn longen te vergiftigen . . . en te sterven. Kijk maar heel secuur uit, meiske, vooral nu je al eens kennis hebt gemaakt met dat verradelijke, onzichtbare gas!”

Dat zou dan nu de tweede keer kunnen zijn, waarvoor de dokter haar zó had gewaarschuwd.

Bevend van schrik bleef ze buiten staan, maar Magda drong het huis binnen, samen met de buurvrouw.

De buitendeur lieten ze wijd openstaan.

En in het keukentje gooiden ze de achterdeur ook wagenwijd open.

„Zie je, dáár komt het vandaan,” zei de vrouw, naar het gasstel wijzend, „het gas brandt niet en het kraantje is niet helemaal dicht.”

Dat was gauw verholpen, zodat er geen nieuw gas meer in het huis kon komen, maar het oude was er nog lang niet uit. Ze durfden bijna geen adem te halen, bang, dat ze ook zelf bedwelmd zouden raken.

„Eerst overal de ramen open,” zei de vrouw.

Toen dat gedaan was, konden ze zich met de oude mensen zelf gaan bemoeien.

„Och,” riep Magda verschrikt, „ze zullen wel dood zijn. Kijk eens hoe akelig! Opa ziet er zo raar uit en oma ligt zó maar op de grond!”

Ze had dat ook al door de spleet van de gordijnen gezien, maar nu ze vlak bij hen stond, leek het nóg veel erger.

„Misschien liggen ze alleen maar van hun stokkie,” zei de vrouw bemoedigend, maar Magda geloofde daar niets van.

O, o, o, wat erg! Die lieve opa en oma!

Magda had wel gillend het huis uit willen lopen.

Maar ze begreep, dat ze dat niet mócht doen.

Ze moest helpen!

Misschien, misschien, héél misschien had de buurvrouw wel gelijk en lééfdén ze nog!

Samen legden ze de oudjes languit op de grond. Dat was heel moeilijk en heel zwaar. Maar het gelukte toch. Daarna begonnen ze hun kleren los te maken, want ze moesten lucht hebben en ruimte voor hun zwakke ademhaling. Als ze tenminste nog konden ademen!

6. Wat Josje onderwijl deed

Josje was, bang voor het gas, weggelopen. Waarheen? Och, in het eerst wist ze dat zelf niet. Maar ze was het trottoir nog niet af, of ze herinnerde zich, dat toen zij gas had ingeademd, de Geneeskundige Dienst was gekomen. Die moest dus nu voor opa en oma óók worden geroepen.

Hoe?

Wel, natuurlijk door de telefoon!

„De telefoon, de telefoon,” zo jaagde het door Josjes hoofd, „wáár is hier ergens een telefoon?”

Schuin aan de overkant was een winkel. Daar moest ze dus wezen.

Een vrouw stond achter de toonbank rustig haar klanten te bedienen, toen de winkeldeur werd opengerukt en een meisjes haar zaak zowat binnenviel. „Wat is dat voor een wild kind?” dacht ze. „De telefoon, de telefoon,” riep Josje. „De Geneeskundige Dienst moet worden opgebeld! Opa en oma zijn bijna dood! Gas! Misschien zijn ze al helemáál dood!”

De mensen in de winkel schrokken daar erg van en de vrouw vloog naar de telefoon. „Welk nummer is het?” vroeg ze aan Josje. „Ik bedoel het huisnummer van je opa en je oma.”

„Drieënzeventig,” zei Josje.

„Nu, dat is dan in orde, hoor. Ze komen direct. Wat erg is dat, kind, ga maar gauw weer naar hen toe!”

Josje rende de straat weer op, nagekeken door de mensen in de winkel.

En daar bedacht ze opeens, dat ze een verkeerd nummer had gezegd. Het was niet drieënzeventig, maar zevenendertig, net omgekeerd. Hoe kon ze nu toch zó dom zijn!

Snel liep ze weer terug naar de winkel.

„Ik heb me vergist,” zei ze daar, „opa en oma wonen niet op drieënzeventig, maar op zevenendertig.”

„Weet je dat nu wel zeker?” vroeg de vrouw die weer achter de toonbank stond. „Dat arme kind is helemaal in de war,” dacht ze. Maar ze liep toch naar de telefoon en ze draaide nog eens het nummer van de Geneeskundige Dienst.

„Ze zijn al onderweg,” moest ze later tegen Josje zeggen. „En een dokter ook, want die heb ik onder-tussen ook al gebeld.”

Wat was het toch allemaal erg. Nu kwamen ze nog aan een verkeerd adres óók, omdat zij zo dom was geweest. Josje, die eerst naar het huis van opa en oma had willen

gaan, keerde zich meteen om en op een holletje liep ze naar nummer drieënzeventig.

Ze was daar net op tijd, want daar kwam de ziekenauto al aan met een paar verplegers, en ook zag ze een doktersauto de hoek om komen.

Wild zwaaide Josje met haar armen naar de auto's, die voor het opgegeven nummer stilhielden. De chauffeur van de ziekenauto stapte al van de wagen om aan te bellen.

„Het is hier niet, het is op nummer zevenendertig,” zei Josje, „ik had me vergist. U moet er maar gauw naar toe gaan, want het is heel erg met opa en oma.”

De auto's reden weer door, snel, want er stonden twee mensenslevens op het spel.

Josje holde er achteraan, maar de dokter en de verplegers waren al binnen, toen Josje, hijgend naar adem, bij het huis kwam.

Ze bleef buiten, om het gas. Maar door het open raam kon ze

zien hoe de dokter de oude mensen onderzocht. Ze zag hem met een vriendelijk gezicht goedkeurend naar Magda knikken, die een beetje vrolijker begon te kijken.

Zouden ze dan toch nog leven?

O, wat zou dat heerlijk zijn!

7. De buurman had gelijk!

Er waren al een paar voorbijgangers bij het huis blijven staan. De ziekenwagen en een doktersauto voor de deur en de ramen wijd open en dat midden in de winter . . . Daar moest dan toch wel iets ergs aan de hand zijn!

Josje zou ze wel kunnen vertellen wat dat was, maar daar begon ze niet aan. Ze vond het veel te akelig om er voortdurend over te praten. Daarom deed ze maar net alsof ze óók zo maar was komen kijken. Onderwijl bleef ze zo dicht mogelijk bij het open venster en zag ze hoe de dokter en de verplegers met opa en oma bezig waren. De buurvrouw moest meehelpen en Magda was ook druk in de weer. De armen van de oudjes werden met grote regelmatigige slagen ver opgeheven om dan weer tot op de borstkas te worden neergedrukt. Dat moest kunstmatige ademhaling zijn! Maar als ze daarmee begonnen, moest er toch nog een kleine hoop zijn, dat ze leefden!

Na een poosje konden ze op de brancards worden gelegd om naar het ziekenhuis te worden vervoerd.

Magda kwam mee naar buiten en ze bleef de wagen van de Geneeskundige Dienst nakijken tot hij om de hoek van de straat verdwenen was.

„Je kunt nu best binnenkomen,” zei ze tegen Josje. „Het is wel

erg koud in huis, met die open ramen, maar het gas is nu wel weg."

Ze waren met hun drietjes nog maar net bezig alles netjes aan kant te maken, toen er werd gebeld.

„Wat kan dat nu zijn?" dachten ze.

„Je laat niemand binnen, hoor," zei de buurvrouw nog, toen Magda naar de gang liep om open te doen. „Aan nieuwsgierige mensen hebben we geen behoefte."

Maar dat ging toch niet op, want het was de politie, die precies moest weten wat er was gebeurd. Ze wilden ook de kamer zien, waar de oudjes zaten, toen het ongeluk gebeurde, en in de keuken moesten ze het gasstel heel secuur bekijken.

„De gaskraan stond open, toen we binnenkwamen," vertelde de buurvrouw, „maar het stel brandde niet. Het was een vreselijke lucht in huis. Als we niet alles direct hadden opengegoid, waren we zelf ook bedwelmd."

Na een poosje waren de agenten klaar. Ze wisten nu alles wel, zeiden ze, maar hoe die gaskraan open kwam, dat begrepen ze nog niet helemaal.

De buurvrouw begreep het al evenmin. Of misschien: oma was al erg oud en wel eens een beetje vergeetachtig . . .

„De oude mensen zijn ook slecht ter been," zei ze, „en vooral in de winter kwamen ze niet zoveel meer buiten, maar hun verstand was nog prima; alleen was de oude vrouw de laatste tijd wel eens wat vergeetachtig. Misschien is het dat geweest."

„Ja, dat zou natuurlijk kunnen," zei de oudste van de twee agenten. „Dat zal dan ook verder onderzocht moeten worden."

Nadat de agenten vertrokken waren, konden de ramen wel dicht, want er was nu toch heus helemaal geen gaslucht meer in huis.

„En jullie zult toch ook naar huis moeten," zei de buurvrouw. „Het is met al die narigheid al erg laat. Je ouders zouden wel eens ongerust kunnen worden."

De buurvrouw had gelijk, maar daar hadden ze nu zelf toch in

het geheel niet aan gedacht. Ze bleven wel eens meer lang weg, als ze een bezoekje bij opa en oma brachten. Maar zó laat was het toch nooit geworden!

Toen de meisjes gereedstonden om op hun fiets te stappen, kwam de buurvrouw met de olieballen aandragen, die nog met schaalte en al in de handdoek hingen.

„Die vergaten jullie nog bijna,” zei ze. „Dat was zeker wat lekkers voor opa en oma? Maar daar hebben ze nu toch niets aan.”

„Het zijn olieballen, heerlijke olieballen,” zei Josje. „Moeder heeft ze vanmorgen gebakken en wij hebben een beetje mogen helpen. We hebben er thuis een hele hoop, een emmer vol. U moet déze maar nemen.”

„Maar zullen je ouders dat goedvinden?”

„O, vast wel,” zei Magda. „Neemt u ze maar gerust, hoor. Het schaalte en de handdoek komen we dan na nieuwjaar wel eens bij u terughalen.”

„Dus ik mag ze ècht hebben?” vroeg de vrouw.

„Echt hoor!” riepen Josje en Magda tegelijk, terwijl ze opstapten en wegreden.

De vrouw keek de kinderen zo lang mogelijk na.

„Wat een schrik zo ineens,” zei ze bij zich zelf, „en wat een zegen, dat die kinderen nog net op tijd aan de deur kwamen en meteen zo kordaat wisten op te treden. Dat heeft, onder Gods zegen, het leven van de oudjes gered.”

Een uurtje daarna kwam haar man thuis en ze vertelde hem natuurlijk wat er was gebeurd.

„Dat zijn dan een paar flinke meisjes,” zei hij, toen hij alles had gehoord.

„Ja,” antwoordde de vrouw, „dàt zijn het, en ook: twee *lieve* meisjes!”

8. Waar blijven die kinderen toch

Vader en moeder hadden al wel tienmaal naar de klok gekeken. Zeven uur, halfacht, en nog de kinderen niet thuis!

„Geloof maar, dat die met d'r viertjes aan het babbelen zijn,” zei vader. „Ze zijn er de tijd bij vergeten.”

„Maar zó lang blijven ze toch nooit weg,” antwoordde moeder. „Ze brengen ook elke dag geen olieballen rond.”

„Het was nog geen zes uur, toen ze er voor de tweede maal heen gingen, en zó ver is het toch niet; ze zijn nog wel met de fiets.”

„Ze kunnen onderweg een lekke band hebben gekregen of een kapot achterlichtje. Dan moeten ze verder lopen.”

„Och, lopende hadden ze ook al lang thuis kunnen zijn.”

„Voorlopig maak ik me nog niet ongerust, hoor.”

„Er kon wel eens wat met de oude mensjes zijn!”

„Wat zou dat kunnen zijn?”

„Nou, dat is ook wat! Ze kunnen ziek zijn geworden. Of misschien gevallen en een arm of een been gebroken.”

„Nou maar niet direct wolven en beren zien, vrouw.”

Vader zei het laatste heel luchtig, bijna vrolijk zelfs. Maar moeder kon toch wel aan hem zien, dat hij in zijn hart ook wel een beetje ongerust begon te worden.

„Als het nu nòg later wordt, moet je er toch maar eens even heen fietsen, vader.”

„Laten we wachten tot acht uur,” stelde vader voor.

„Maar dat is toch geen thuiskomen? Acht uur! Josje hoorde al in haar bed te liggen!”

„Als je gezellig aan het praten bent, vergeet je gemakkelijk de tijd, moeder.”

„Zouden ze dan geen van vieren eens naar de klok kijken? Daar geloof ik niets van!”

Zo waren vader en moeder aan het praten, toen er werd gebeld en ze meteen hard op de winkeldeur hoorden bonzen.

„Dáár zijn ze,” riep moeder opgelucht, „gelukkig. Ik had me al allerlei nare dingen in mijn hoofd zitten halen.”

„Moet je nooit doen,” antwoordde vader, „nare dingen komen altijd nog vroeg genoeg.”

Terwijl hij dit zei, liep hij meteen naar voren om de kinderen open te doen.

„Waar komen jullie zo laat vandaan . . .”

Dat had vader met een boos gezicht en een wat harde stem willen vragen. Maar toen hij de verdrietige gezichtjes van zijn dochtertjes zag, hield hij zijn woorden in. Er wàs wat gebeurd, iets ergs; dat zag je zó.

„Kom er maar gauw in,” zei hij toen vriendelijk, „en laat die fietsen voorlopig maar in de winkel staan; die breng ik straks wel in het schuurtje. Eerst de jasjes maar uit en dan vertellen wat er is gebeurd.”

„O, het is zó erg,” begon Josje al, met haar manteltje nog aan.

„Opa en oma waren bijna dood. Het scheelde maar een háártje.”

„Maar kinderen, hoe kàn dat? Wat is er gebeurd?” vroeg moeder angstig.

„Gas,” zei Magda.

„Gas? Maar kinderen, wat erg! Kom gauw bij de tafel zitten en vertel eens rustig alles wat jullie weten.”

Magda en Josje trokken hun manteltjes uit en onderwijl schonk moeder warme melk voor ze in, die in de keuken op een heel laag pitje had gestaan.

Zwijgend legde ze een paar beschuiten bij de bekers, toen Magda en Josje al aan het vertellen waren.

Een paar keer moest vader zeggen: „Niet zo door mekaar praten, want dan begrijpen we er niets van. Eerst Josje maar eens uitvertellen en dan Magda.”

Veel te laat gingen ze die avond naar bed en van echt slapen kwam de eerste uren niets. Telkens als ze even waren ingedommeld, schrokken ze weer wakker. Ze hadden dan angstig en verward gedroomd van alles wat ze hadden beleefd.

Vader belde dezelfde avond nog een paar ziekenhuizen op, want de meisjes wisten niet naar welk ziekenhuis opa en oma waren gebracht.

De derde keer was hij aan het goede adres. Hij hoorde daar, dat de oude mensen allebei leefden en ook een beetje bij kennis waren. Naar omstandigheden ging het wel goed met ze, maar ze waren er wel erg aan toe geweest. Veel langer had het toch niet moeten duren. En ja, het waren oude mensen. Ze konden zo heel veel niet meer hebben. Er was wel hoop, dat ze beter zouden worden, maar met zekerheid was dat toch niet te zeggen. Vader moest de volgende morgen nog maar eens opbellen.

9. Ze mogen het zelf gaan vertellen

Binnen een paar dagen wisten heel wat mensen, dat er iets verschrikkelijks was gebeurd in de Vlasakkerstraat. Twee oude mensen bijna door gasverstikking om het leven gekomen, doordat het kraantje in de keuken niet goed dicht was. Een paar meisjes, die olieballen wilden brengen bij opa en oma, ontdekten dat er iets niet goed was in het huisje. Ze sloegen alarm en zo konden de al bedwelmde mensen nog net bijtijds worden gered.

Er waren mensen bij, die zelf de ziekenauto voor hadden zien staan en anderen hadden het verhaal van de buurvrouw, die met

de kinderen het huis was binnengedrongen om te helpen. Wéér anderen wisten het van de vrouw bij wie Josje had gevraagd de Geneeskundige Dienst op te bellen.

In de slagerij van vader kwamen ook al eens mensen informeren. En zo van mond tot mond oververteld, veranderde het verhaal wel eens wat: „De oude mensen zijn dóód, hoor!” zei er één. En een ander vertelde: „Die meisjes zijn óók ziek geworden van het gas!” Een vriend van de ouders van Josje en Magda hoorde er ook van en hij dacht: „Het verhaal, dat de mensen elkaar vertellen, wordt hoe langer hoe gekker. Het wordt tijd, dat we eens te horen krijgen hoe het nu echt is toegegaan. En die Magda en Josje hebben toch ook wel een klein pluimpje op hun hoed verdiend!”

Die mijnheer liet het niet bij denken alleen. Hij belde een van de studio's in Hilversum op en vertelde wat hij van de ouders van Josje en Magda zelf had gehoord.

„Kunnen jullie daar niet wat van maken voor de radio?” vroeg hij. „We horen zo vaak verhaaltjes door de ether. En dit is nu eens een verhaaltje dat echt is gebeurd.”

De heren van de radio voelden daar wel wat voor.

„Het mooiste zou zijn,” zeiden ze, „als die meisjes hun verhaal dan zelf maar kwamen vertellen. Zouden ze dat willen en zouden hun ouders dat goedvinden?”

„Dat denk ik wel, maar ik zal het hun gaan vragen en dan bel ik nog wel even terug naar Hilversum.”

Josje en Magda schrokken wel even, toen ze ervan hoorden. „Zouden jullie voor de radio wat durven vertellen over wat er deze week is gebeurd?”

Ze keken elkaar eerst eens even aan. Wat moesten ze nu toch wel zeggen? Het was wel een hele eer om voor de radio te mogen praten . . . maar zou het niet een beetje griezelig zijn? En als ze het eens niet goed deden, of ineens niet meer zouden weten wat ze moesten zeggen?

„O, dat gebeurt niet, hoor. Er blijft altijd iemand bij die je helpt, als dat nodig is. Ik denk, dat jullie een paar vragen worden gesteld en daar hoef je alleen maar op te antwoorden. Daar is toch niets griezeligs aan?”

„Kun je de mensen zien, die naar je luisteren?” vroeg Josje.

„Wel nee kind, dat kan niet, hoor. Misschien over vijfentwintig of vijftig jaar, maar nu zijn we nog niet zo knap. Er zijn wel mensen in de studio, maar die eten jullie niet op, hoor!”

„Zouden we het dan maar doen?” stelde Magda voor.

Nu, Josje had er wel zin in.

„En vindt u het ook goed?” vroeg die mijnheer aan vader en moeder.

„Wij hebben er niets op tegen,” antwoordde vader, „maar er moet niet te veel drukte van worden gemaakt. Mijn dochttertjes hebben toch niet zo iets bijzonders gedaan? Ze hebben de burens gewaarschuwd en Josje heeft naar de Geneeskundige Dienst laten bellen. Dat was flink van ze, maar toch ook niet meer dan ze móésten en konden doen? Ze hebben het leven van de oude mensen ook niet gered. Het was God, de Heer, die ze nog wilde sparen. Josje en Magda mochten daarbij iets voor Hem doen, een kleine dienst maar, die Hij gezegend heeft.”

Een dag later, tegen de avond, stopte een prachtige auto voor het huis van Josje en Magda. De meisjes stonden al in hun zondagse kleren klaar om in te stappen. Om ze een beetje gerust te stellen en ook voor de gezelligheid mocht moeder mee.

Een vriendelijke mijnheer van de radio wees hun alle drie een plaatsje aan in de ruime auto en hij hielp moeder bij het instappen.

„Nou, dat is vandaag jullie dag,” zei hij vrolijk. „Dat overkomt iedereen niet om zo deftig naar de studio te worden gereden!” Het werd een fijne tocht. Eerst een eind door de stad, terwijl ze nog goed konden zien waar ze langs gingen. Maar al heel gauw

reden ze op de grote autoweg in de richting Utrecht. Zo nu en dan vertelde de vriendelijke mijnheer waar ze langs kwamen, maar zien konden ze niet veel. Alleen toen ze de stad Utrecht naderden, zagen ze links wat huizen en straten van de nieuwgebouwde buitenwijken liggen. En in de verte het silhouet van de Domtoren, dat afstak tegen de maanlichte avondhemel. Het was ook, alsof over de hele stad een zwakke lichtgloed lag. „Dat wordt veroorzaakt door het vele licht op straat,” zei de radio-mijnheer, „de straatlantaarns en vooral de lichtreclames.”

Op weg naar Hilversum hoorden ze een vliegtuig nogal laag boven de auto ronken.

„Die zal wel van Soesterberg zijn,” zei de mijnheer.

„Zou je erin durven?” vroeg Josje aan haar zusje.

„Natuurlijk,” antwoordde Magda, „wie durft er nou niet in een vliegtuig!”

Moeder en de mijnheer van de radio keken elkaar maar eens aan.

„Dat is de jeugd, mevrouw,” zei hij.

„Dat moet het wel zijn,” hoorden ze moeder antwoorden. „Ik zou er toch nog maar niet zo instappen, als het niet hard nodig was.”

Nu waren ze ook zó in Hilversum, waar ze heel hartelijk werden ontvangen. Vriendelijke dames en heren spraken de meisjes moed in en omdat ze zo'n reis achter de rug hadden, kregen ze ook nog een glas lekkere limonade. Moeder had liever thee. „Mij te koud voor limonade,” zei ze.

Ze hadden nog alle tijd om een beetje te wennen, maar toch waren ze wel erg zenuwachtig, toen ze naar de studio werden gebracht en daar heel wat mensen zagen zitten. Maar het viel allemaal erg mee. De vraagjes waren heel gemakkelijk. Het ging allemaal over wat ze zelf hadden meegemaakt en iedereen in de zaal keek vriendelijk naar die twee meisjes bij de microfoon.

Toen ze klaar waren, kregen ze een hartelijk applausje en ook nog een mooie doos. „Maak maar eens open,” zei de mijnheer,

die de vragen had gesteld. Het doosje was gevoerd met fluweel en daarop lag een echt, ouderwets gouden tientje . . . en een griffel.

Nog nooit hadden Magda en Josje een gouden tientje gezien en een griffel hadden ze ook nog nooit in hun handen gehad.

„Gouden tientjes hebben we al lang niet meer,” zei de mijnheer, die hun het geschenkje aanbood. „Voor de oorlog waren ze precies tien gulden waard en kon je ze als geld uitgeven. Nu kun je er zeker véél meer voor krijgen, maar het is geen echt geld meer. Als betalingsmiddel zijn ze ingetrokken.

En met de griffels schreven de kinderen vroeger op hun leien. Dat gebeurt tegenwoordig ook niet meer.

„Het is ook niet bedoeld om te gebruiken,” zei de mijnheer, „maar

om te bewaren als aandenken. We zeggen nòg wel eens, als iemand iets heel goed heeft gedaan: je verdient daar een tien met een griffel mee. Dat is eigenlijk een grapje uit de oude tijd. Maar jullie hebt echt een tien met een griffel verdiend. Daar heb je ze dan."

Weer klonk een hartelijk applaus uit de zaal op en alle mensen die naar de radio luisterden, door het hele land, hoorden het. En ze waren allemaal blij voor Magda en Josje.

Het was al laat toen moeder met haar dochters in de auto stapte om naar huis teruggebracht te worden. De kinderen hadden blosjes op hun wangen om al wat ze die avond hadden beleefd. Ze waren ook wel erg moe.

Het werd een lange rit in het donker. Josje viel zo nu en dan even in slaap en Magda had ook grote moeite om haar ogen open te houden. Maar het was toch alles bij elkaar een geweldige avond geweest!

Vader zat thuis geduldig op zijn „vrouwvolk" te wachten. „Ik begon te denken, dat jullie daar bleven slapen," zei hij.

Toch moest hij voor het naar bed gaan de cadeautjes eerst nog even bewonderen. Toen zei moeder: „En nu verder geen smoesjes meer, maar één, twee, drie naar bed en morgen maar een uurtje langer slapen!"

10. Welkom thuis!

Met opa en oma bleef het gelukkig goed gaan. Ze moesten nog wel een poosje in het ziekenhuis blijven, maar er kwam toch een dag, waarop ze, weer helemaal beter, naar huis mochten.

Wat waren ze blij, toen ze dat goede nieuws een paar dagen tevoren hoorden! De hoofdzuster kwam het hun vertellen. Eerst aan opa, die op de mannenzaal lag.

„Opa,” zei ze, „nu kom ik je iets héél prettigs vertellen. Het gaat nu weer zo goed met je, dat je wel weer naar je eigen huisje zult verlangen.”

Opa's ogen begonnen te glinsteren.

„Als dat nog eens waar mocht zijn, zuster,” zei hij en hij dacht aan zijn gemakkelijke stoel bij het raam en aan de rust en de gezelligheid van zijn vriendelijk benedenhuisje, aan het flakkerende theelichtje en aan zoveel lieve dingen van thuis.

„Als dat nog eens waar mocht zijn,” zei hij nog eens, heel zacht. „Maar het is waar,” zei de zuster, „en dat gaat al gauw gebeuren ook. Als het een beetje wil, óvermorgen al.”

De zuster dacht, dat opa, als hij dat hoorde, wel héél blij zou zijn. Maar wat was dat nu? Zijn gezicht betrok.

„Ga je liever niet naar huis?” vroeg ze.

„O, jawel, ik ga heel graag naar huis . . . maar moeder . . . hoe moet dat met moeder?”

„Die gaat natuurlijk ook naar huis. Jullie gaan sámen!”

Toen opa dat hoorde, kon hij echt helemaal blij zijn. Nu werd alles weer goed!

Van de mannenzaal stapte de hoofdzuster de gang over naar de vrouwenzaal, waar oma lag.

„Hoe gaat het ermee, omaatje?” vroeg ze daar.

„Met mij best. Ik begrijp alleen niet, dat ik hier nog moet blijven liggen. Ik ben toch al lang beter?”

„Al lang, al lang, dat is wel een beetje veel gezegd, omaatje, maar het gaat nu gelukkig weer goed met je. Het heeft de langste tijd nu wel geduurd.”

Het gezichtje van omaatje lichte echt een beetje op.

„De dokter denkt, dat je al gauw naar huis kunt, misschien óvermorgen al. Is dat geen verrassing?”

Het oude vrouwtje knikte dankbaar van „ja”. Het was zó'n grote verrassing voor haar, dat ze er geen woorden voor had.

Maar even daarna vroeg ze: „En de baas?”

„Die gaat met je mee naar huis. Dacht je, dat we je alleen lieten gaan?”

De hoofdzuster liet omaatje toen maar een poosje alleen met haar geluk. Ze had die morgen ook nog heel veel te doen.

Och, wat was omaatje blij: nog maar een paar daagjes, dan ging ze fijn naar huis, samen met opa! Maar wat verder op de ochtend ging ze tegen dat naar huis gaan toch ook een beetje opzien. Wat zou alles stoffig zijn!

En zou ze nu in eens wel sterk genoeg zijn om weer voor alles te zorgen? De huiskamer, de slaapkamer, de gang, het keukentje: . . . En dan elke dag koken . . . Vooral voor dat eten klaarmaken was ze wel een beetje bang. Dat gasstel, zie je . . . Als ze wéér eens het kraantje per ongeluk open liet staan, als er gebeld werd . . . Ja, zo moest het toch wel gegaan zijn. Omaatje wist wel, dat ze al oud was, héél oud . . . Tè oud misschien voor een huishoudentje en een gasstel . . .

De woonkamer was versierd met mooie gekleurde slingers en boven de schoorsteenmantel hing een papieren schild met „Welkom thuis”. Het theelichtje stond op het grote theeblad. Het brandde en hield een pot met vers gezette koffie warm. Op de tafel stond een schaal met dikke schijven zoete koek. Van die lekkere, met suikerhagel en sukade.

„Het wordt nu tijd; ze zullen wel zó komen,” zei de buurvrouw en Josje, die voor het raam naar hen stond uit te zien, riep: „Daar zijn ze, daar zijn ze . . .”.

Een taxi hield stil voor het huis. Het portier ging open en de vader van Josje en Magda stapte uit de auto. Voorzichtig hielp hij de oudjes uit de wagen. Voetje voor voetje staken ze het trottoir over. Het was maar een heel klein eindje, maar het viel hun toch niet mee. In weken waren ze niet op straat geweest!

De huisdeur stond al open, zodat ze niet behoefden te wachten en toen ze de kamer binnenkwamen, vonden ze daar vele van hun beste vrienden.

Opa en oma werden vlug naar hun gemakkelijke stoelen gebracht. Meteen stonden alle gasten op en zongen de oudjes met blijde, dankbare gezichten toe:

„De Heer zal u steeds gadeslaan,
Opdat Hij in gevaar
Uw ziel voor ramp bewaar’.
De Heer, ’t zij g’in of uit moogt gaan,
En waar g’u heen moogt spoeden,
Zal eeuwig u behoeden.”

Even was het stil, maar toen ze allemaal weer rustig, in een wijde kring, rond de tafel zaten, zei opa zacht: „Dat hebben we onder-vonden,” en over oma’s rimpelgezichtje gleden langzaam een paar tranen.

„Nu maar eerst koffie gaan drinken? Dat zal opa en oma wel smaken, denk ik, weer voor het eerst in eigen huis.” Dat zei een van de dames die had meegeholpen om het huisje van de oude mensen weer schoon en gezellig te maken.

Opa glunderde. Hij had best trek in een lekker warm bakje! En oma dacht: „Ik hoop, dat ik gauw weer alles zelf kan doen, maar dat gas, zie je, dat gas . . .”

Na de koffie stapte de een na de ander op en zo bleven opa en oma alleen over met hun allerbeste vrienden en kennissen. En die hadden nog een grote verrassing voor de oudjes, vooral voor oma.

„Al een beetje uitgerust, oma?”

„Ik heb nog niet anders gedaan dan rusten; eerst al die tijd in het ziekenhuis en nu hier alweer zolang als ik thuis ben.”

„Nu, dan moet u nu maar eens opstaan uit uw stoel, ja, opa ook,

en dan gaan we met elkaar eens kijken hoe het er in de keuken uitziet.”

Oma stond op, een beetje langzaam nog, want van dat vele liggen en zitten was ze wat stijf geworden. Op de voet gevolgd door opa stapte ze op haar keukentje toe.

Nu, daar zag het er ook keurig uit: alles schoon en opgeruimd . . . maar op de plaats van het oude gasstel stond een groot, wit fornuis.

„Wat moet ik daarmee beginnen?” vroeg oma. Ze dacht: „Ik was al zo bang voor m'n oude komfoortje; met dat grote ding gebeuren vast weer ongelukken.”

„U ziet er nog een beetje tegenaan, hè? Maar dat valt wel mee, hoor! Het is een cadeau van de burens onder elkaar. Helemaal nieuw is het niet, dat zou wel wat te duur zijn geworden. Maar er mankeert niets aan. Zo'n fornuis is ook veel gemakkelijker dan die ouderwetse stellen . . . en lang niet zo gevaarlijk. Kijk, in het midden is een klein pitje. Daar mag u nooit aankomen, oma. Zult u daar vooral aan denken? Dat komen wij elke morgen voor u aansteken en elke avond komen we het ook weer uitdraaien. Als u nu overdag gas nodig hebt, hoeft u alleen maar één van de kraantjes open te zetten. Kijk, zó. Heel gemakkelijk, hè? En zie maar eens hoe fijn het brandt! En zó is het weer uit. Je draait even langzaam aan het kraantje. Alleen: u moet wel zorgen, dat er geen melk of water overkookt, want dan wil die automatische ontsteking wel eens niet goed werken. Dan zouden er werkelijk weer ongelukken kunnen gebeuren. Het beste is maar, dat u altijd met u beidjes de gaspitten aan- en uitdraait. Nooit meer alléén doen.”

Oma vond het allemaal heel mooi, maar ze blééf bang voor het gas.

„En nu zullen wij u nòg wat vertellen: voorlopig doen we de grote gaskraan helemaal dicht, want we hebben onder elkaar afgesproken, dat we u, ieder op z'n beurt, een week komen helpen.

's Morgens een kopje thee bij het ontbijt, om elf uur een kopje koffie en zo de hele dag door. Ja, we koken ook, daar hoeft u ook geen zorgen om te hebben. Later, als u al de narigheden een beetje vergeten ben, durft u er misschien samen weer zelf aan te beginnen. Nu hoeft dat nog niet. In geen weken en zelfs in geen maanden."

Oma was op de keukenstoel gaan zitten en opa moest het fornuis nog eens op zijn gemakje bekijken. „God en de mensen zijn goed voor ons,” zei hij na een poosje. „Ik bedank jullie allemaal, voor alles, ook voor dat prachtige fornuis. Ik meen, dat ik het al een beetje dóórheb hoe dat in elkaar zit. En over een poosje, als moeder weer wat sterker is, gaan we er samen op koken. Maar zover is het nu nog niet. Héél, héél erg bedankt voor alles wat jullie met mekaar voor ons hebt gedaan. Nec, zo'n thuiskomst hadden we zeker niet verwacht."

„Dus opa en oma zijn tevreden?"

„Tevreden? Véél méér dan tevreden, we zijn dànkbaar, allereerst tegenover God in de hemel, die ons heeft bewaard en weer thuisgebracht. En ook zijn wij al de mensen dankbaar, die Hij zoveel liefde voor ons in het hart heeft gegeven. En onze Josje en Magda, die moeten nog maar eens een extra middagje bij ons op bezoek komen. We laten ze dan vast niet aan de deur staan."

„Dat doen we,” zei Magda, „maar dan kunnen we geen olie-bollen meebrengen, want die zijn op."

„Die zijn we met dat gas dan maar lelijk misgelopen dit jaar,” antwoordde opa en hij keek daarbij wel een beetje sip, net alsof hij het heel erg vond.

Magda kreeg echt een beetje medelijden met hem.

„Of moeder moest . . .” zo begon ze aarzelend.

„Hè ja,” riep Josje opeens, „dat zou fijn wezen, als moeder over een poosje voor u alleen nog wat olieballen bakte."

„Voor mij alleen?"

„Natuurlijk ook voor oma!"

„Doet u het?” vroeg Magda aan haar moeder, die het gesprekje tussen opa en de kinderen met een glimlach op haar gezicht had aangehoord.

„Ik zal er eens ernstig over denken,” antwoordde ze.

Maar aan haar gezicht zagen Magda en Josje duidelijk, dat het met die olieballen best in orde zou komen.

INHOUD

	<i>Blz.</i>
1. Het kerstfeest is voorbij	7
2. Alweer een feest in zicht!	11
3. Magda en Josje gaan op stap	16
4. Wat moesten ze doen?	18
5. Zó erg was het!	21
6. Wat Josje onderwijf deed	25
7. De buurman had gelijk!	27
8. Waar blijven die kinderen toch?	30
9. Ze mogen het zelf gaan vertellen	32
10. Welkom thuis!	37